

UZASADNIENIE

Decyzją z 31 stycznia 2018 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. odmówił wydania interpretacji na wniosek złożony 17 stycznia 2018 r. przez przedsiębiorcę (...) Sp. z o.o. w W. w sprawie ustalenia czy odszkodowanie wypłacane pracownikom w związku z zawartą umową o zakazie konkurencji podczas trwania stosunku pracy będzie stanowiło przychód pracownika ze stosunku pracy, a w konsekwencji podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe.

W uzasadnieniu tej decyzji organ rentowy podniósł, że odmówił wydania interpretacji, gdyż ustawa o sus nie kształtuje samodzielnie pojęcia przychodu

lecz odsyła do ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, ściśle uzależnia włączenie określonego składnika wynagrodzenia do podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne ubezpieczonych od uprzedniego zakwalifikowania go jako przychód z określonego źródła. W sytuacji wątpliwości posiadanych przez przedsiębiorcę co do właściwego zakwalifikowania danego świadczenia na rzecz pracowników wnioskodawca może uprzednio ubiegać się o rozstrzygnięcie tej kwestii przez organy podatkowe.

Spółka (...) wniosła odwołanie od tej decyzji domagając się jej zmiany. Odwołująca wskazała, że nakazywanie wnioskodawcy ustalenia, czy dany dochód jest przychodem ze stosunku pracy i to nie jako wyrażenia własnego stanowiska, ale jako elementu stanu faktycznego, który wiąże organ, jest próbą obejścia prawa przez ZUS i bezzasadnego przerwania na wnioskodawcę obowiązku interpretacyjnego. Spółka w treści złożonego wniosku o interpretację zawarła obszerną argumentację dotyczącą kwalifikacji wypłacanego odszkodowania.

Organ rentowy w odpowiedzi na odwołanie wniosł o jego oddalenie podtrzymując stanowisko zajęte w zaskarżonej decyzji.

Wyrokiem z dnia 9 sierpnia 2018 r. Sąd Okręgowy w Gliwicach Ośrodek Zamiejscowy w Rybniku zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że zobowiązał Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. do wydania interpretacji przepisów prawa w trybie art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej, a dotyczącej stanu faktycznego przedstawionego przez (...) Sp. z o.o. w W. we wniosku złożonym w dniu 17 stycznia 2018 r.

Sąd Okręgowy ustalił, że odwołująca (...) Sp. z o.o. w W., prowadząca działalność gospodarczą rachunkowo-księgową, doradztwo podatkowe w dniu 17 stycznia 2017 r. złożyła wniosek o wydanie pisemnej interpretacji w trybie art.10 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej.

We wniosku Spółka wskazała, że rozważa zawarcie z pracownikami umów o zakazie konkurencji podczas trwania stosunku pracy. Świadczeniem kompensującym w/w zakaz i stanowiącym zadośćuczynienie za niemożność osiągnięcia innych dochodów mają być odszkodowania, wypłacane pracownikom comiesięcznie.

Wnioskodawca zadał pytanie: czy wypłacane odszkodowanie będzie stanowiło podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe.

Według stanowiska wnioskodawcy odszkodowanie o zakazie konkurencji nie stanowi w żaden sposób przysporzenia majątkowego na rzecz pracownika. Jest jedynie rekompensatą za ograniczenie możliwości zarobkowych pracownika, zaś umowa o zakazie konkurencji nie jest umową o pracę, ani nie jest jej bezpośrednią częścią. Brak jest zatem podstaw do tego, by świadczenie wypłacane z tytułu zakazu konkurencji uznać za przychód ze stosunku pracy.

W rozpoznaniu wniosku odwołującej organ rentowy postanowił, jak w zaskarżonej decyzji z 31 stycznia 2018 r.

Powyższe Sąd Okręgowy ustalił na podstawie akt organu rentowego.

Powołując się na treść art.10 ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (t.j. Dz. U. z 2017r., poz.2168 ze zm.), art. 83d ust. 1 ustawy o s.u.s. Sąd Okręgowy wywiódł, że odwołanie zasługuje na uwzględnienie.

W ocenie Sądu Okręgowego wbrew stanowisku organu rentowego, wystarczy by wniosek o wydanie interpretacji dotyczył stanu faktycznego, który zaistniał rzeczywiście, a którego skutki wymagały dokonania interpretacji przepisów odnoszących się do tego stanu faktycznego (art. 10 ust. 2 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej), zaś analiza stanu faktycznego dokonana przez organ powinna być dokonana również przez pryzmat spełnienia przesłanek określonych

w przepisach z innego zakresu aniżeli prawo ubezpieczeń społecznych, jeżeli od nich uzależniona jest kwestia podlegania ubezpieczeniom społecznym z określonego tytułu, a w konsekwencji - obowiązek uiszczania składek na ubezpieczenia społeczne. Przyjęcie jakoby upoważnienie do wydania interpretacji indywidualnej, jak również sam jej zakres mogły dotyczyć wyłącznie przepisów prawa ubezpieczeń społecznych niweczyłoby cel wprowadzenia tejże instytucji i funkcję, jaką ma pełnić. W wielu przypadkach regulacje z zakresu ubezpieczeń społecznych znajdują zastosowanie wyłącznie po spełnieniu przesłanek określonych dla danej czynności lub zdarzenia w przepisach innej dziedziny prawa.

Sąd okręgowy podkreślił, że przepis art. 83d u.s.u.s. ewidentnie zawiera uściślenie, doprecyzowanie obowiązków, które wcześniej regulował art. 10 u.s.d.g.,

a które nie były precyzyjnie wskazane w ustawie o systemie ubezpieczeń społecznych. Wprowadzony do tej ostatniej ustawy od dnia 1 stycznia 2013 r. art. 83d nie ma więc charakteru nowości normatywnej. Jest on jedynie przeniesieniem obowiązku wynikającego z ustawy z 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej do ustawy z 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (postanowienie Sądu Najwyższego z 07.01.2014, II UK 412/13, LEX nr 1644522).

Stosownie do tego przepisu, w razie zgłoszonych we wniosku wątpliwości przedsiębiorcy co do tytułu, z którym wiąże się obowiązek podlegania ubezpieczeniom społecznym, jak też co do zakresu obowiązku podlegania ubezpieczeniom społecznym, zasad obliczania składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne, Fundusz Pracy, Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych i Fundusz Emerytur Pomostowych oraz podstawy wymiaru tych składek organ rentowy ma obowiązek dokonania pisemnej interpretacji i wskazania adekwatnego tytułu podlegania ubezpieczeniom społecznym.

W świetle powyższego Sąd Okręgowy uznał, że organ rentowy niezasadnie odmówił wydania interpretacji z tego powodu, że wnioskodawca - odwołująca Spółka - nie wskazał czy opisane we wniosku odszkodowanie będzie stanowiło przychód

ze stosunku pracy w rozumieniu przepisów ustawy z 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych.

To do obowiązków organu rentowego należy dokonanie wykładni treści przepisów prawa, które znajdują zastosowanie w sprawie oraz sposób ich zastosowania w odniesieniu do indywidualnej sprawy.

Niewątpliwie wnioskodawca w sposób precyzyjny, z powołaniem się na właściwe przepisy opisał jakie odszkodowanie planuje wprowadzić dla pracowników, jak miałyby być finansowane i wdrożone. W ocenie Sądu Okręgowego zatem uczynił zadość wymogom wynikającym z obowiązujących w tej kwestii przepisów prawa.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Okręgowy uznał, że organ rentowy bezzasadnie odmówił wydania interpretacji na wniosek złożony 17 stycznia 2018 r.

i w tej sytuacji, z mocy art. 477¹⁴§2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję i orzekł, jak w sentencji wyroku.

Apelację od powyższego wyroku wniósł organ rentowy, zaskarżając go

w całości i zarzucając mu:

1. zarzucając naruszenie prawa materialnego:

- art. 10 ust. 1 oraz art. 10a ust. 4 ustawy z dnia 2 lipca 2004r. o swobodzie działalności gospodarczej (t.j. Dz. U. z 2017r., poz. 2168) przez błędną wykładnię

w postaci uznania, że Zakład ma obowiązek wydać pisemną interpretację w zakresie przepisów podatkowych;

- art. 83d ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz. U. z 2017r., poz. 1778) - zwanej dalej „ustawą systemową”, przez jego niezastosowanie i w konsekwencji zmianę decyzji organu poprzez zobowiązanie Zakładu do wydania interpretacji w zakresie przepisów podatkowych, podczas gdy art. 83d ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, wprowadzony ustawą z 16 listopada 2012r. o redukcji niektórych obciążeń administracyjnych

w gospodarce (Dz. U. z 2012 r., poz. 1342) nie daje prawnej możliwości wydania przez organ rentowy pisemnej interpretacji w tym przedmiocie;

2. naruszenie przepisów prawa procesowego, a to:

- art. 316 § 1 k.p.c., które miało wpływ na wynik sprawy, przez wydanie wyroku z pominięciem wprowadzonego w życie 1 stycznia 2013 r. art. 83 d ustawy systemowej, który w katalogu przedmiotowym spraw podlegających interpretacji na podstawie art. 10 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej nie wymienia sytuacji, o którą wnioskuje przedsiębiorca - zobowiązując Zakład do wydania decyzji bez podstawy prawnej i naruszenia tym samym art. 83d ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych;

- art. 477 § 1 k.p.c. przez bezpodstawne przyjęcie, że w sprawie zachodzą podstawy i powody do zmiany zaskarżonej decyzji.

Wskazując na powyższe zarzuty, organ rentowy wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie odwołania oraz zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego według norm prawem przewidzianych.

W odpowiedzi na apelację odwołująca wniosła o odrzucenie apelacji jako niedopuszczalnej ze względu na brak pokrzywdzenia tzw. gravamenu treścią wydanego orzeczenia, a w dalszej kolejności o oddalenie apelacji oraz zasądzenie

od strony przeciwnej kosztów procesu za obie instancje.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja organu rentowego nie zasługuje na uwzględnienie, jako pozbawiona uzasadnionych podstaw.

Sąd Apelacyjny miał na uwadze, że wbrew stanowisku odwołującej zawartego w odpowiedzi na apelację brak jest podstaw do uwzględnienia stanowiska zgodnie

z którym brak jest pokrzywdzenia dla organu rentowego wskutek rozstrzygnięcia zawartego w wyroku Sądu pierwszej instancji. Sąd Apelacyjny uznał, iż zapadły

w sprawie wyrok jest niewątpliwie niekorzystny dla organu rentowego, a tym samym posiada on gravamen w jego zaskarżeniu. Sytuacja przeciwna miałaby miejsce jedynie wtedy, gdyby Sąd I instancji w wyroku oddalił odwołanie odwołującej, co nie miało miejsca w sprawie.

W ocenie Sądu Apelacyjnego Sąd Okręgowy nie naruszył w zaskarżonym wyroku przepisów prawa procesowego, ani nie uchybił normom prawa materialnego.

Sąd Apelacyjny zaakceptował w całości ustalenia faktyczne Sądu Okręgowego, traktując je jak własne, nie widząc w związku z tym konieczności ich ponownego szczegółowego przytaczania (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 listopada 1998 r., I PKN 339/98, OSNP 1999, Nr 24, poz. 776). Sąd odwoławczy w pełni podziela także ocenę prawną,

jakiej dokonał Sąd Okręgowy w zakresie w jakim uznał, że wydana przez organ rentowy decyzja jest nieprawidłowa, uznaje ją za wyczerpującą, a tym samym stwierdza, że nie ma potrzeby powtarzać w całości trafnego wyводу prawnego. (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 16 lutego 2006 r., IV CK 380/05 LEX nr 179977; z dnia 16 lutego 2005 r., IV CK 526/04, LEX nr 177281).

Sąd Apelacyjny uznał, że brak jest podstaw do zakwestionowania wyroku Sądu Okręgowego z dnia 9 sierpnia 2018 r. Sąd Apelacyjny miał na uwadze, że kwestia dotycząca interpretacji podlegania ubezpieczeniom przez osobę prowadzącą działalność gospodarczą i ewentualnie obowiązku odprowadzania składek na ubezpieczenia społeczne, powinna być przedmiotem oceny przez organ rentowy i wydania stosownej decyzji zgodnie z art. 83d ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, która to decyzja podlega trybowi odwoławczemu. (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 26 lipca 2018 r., sygn. akt III AUa 1525/16, Legalis numer 1834711.). Powyższe wynika z tego, że wzajemna relacja art. 83 d ustawy systemowej i art. 10 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej polega na doprecyzowaniu przez ustawodawcę zwrotu zawartego w art. 10 ust. 1.

W ocenie Sądu Apelacyjnego za trafne należy uznać orzecznictwo sądów powszechnych i Sądu Najwyższego zgodnie z którym organ rentowy posiada uprawnienia do wypowiedzania się co do zakwalifikowania danego przychodu jako podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne. Powyższe wynika z tego, że ustawa o systemie ubezpieczeń społecznych, chociaż w zakresie ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne odsyła do pojęcia przychodu w rozumieniu przepisów podatkowych, to kompetencję do wydania pisemnej interpretacji w przedmiocie obowiązku opłacania składek w określonej wysokości, w tym wstępnego rozstrzygnięcia co do zakwalifikowania danego przychodu jako podstawy ich wymiaru, przyznaje organowi rentowemu. (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 grudnia 2018 r., sygn. akt I UK 484/17, Legalis numer 1855926, por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 15 maja 2019 r., sygn. akt III AUa 316/18, Legalis numer 2244101).

Tym samym, przeciwnie stanowisko zawarte w apelacji nie zasługiwało na uwzględnienie.

Podkreślić należy także, że wniosek odwołującej spełnił wszystkie wymagania formalne z art. 10 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej, wobec czego organ rentowy ma obowiązek dokonania stosownej interpretacji, czego jednak nie uczynił, uchylając się tym samym od obowiązku przewidzianego w ustawie. Nadto zaznaczyć należy, że we wniesionej przez organ rentowy apelacji nie postawił zarzutu w powyższym zakresie. We wniosku odwołująca przedstawiła stan faktyczny, który pozostaje w bezpośrednim związku z pytaniem zawartym w dalszej jego części. Stan faktyczny opisany we wniosku należy ocenić jako szczegółowy, ponieważ wskazano w nim wszelkie niezbędne informacje do dokonania interpretacji przepisów prawa.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Apelacyjny uznał, że błędne jest stanowisko organu rentowego, że dla dokonania interpretacji przepisów ustawy systemowej wymagane jest uprzednie dokonanie interpretacji przepisów przez organ podatkowy.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Apelacyjny na mocy art. 385 k.p.c. orzekł, jak w sentencji wyroku.

Sąd nie orzekł o kosztach postępowania apelacyjnego pomimo, że to organ rentowy jest stroną przegrywającą spór sądowy mając na uwadze, iż w postępowaniu apelacyjnym odwołująca nie była reprezentowana przez pełnomocnika będącego adwokatem lub radcą prawnym, a tym samym nie wykazała, iż poniosła w sprawie koszty celowej obrony w związku z wniesieniem apelacji przez organ rentowy.

W dalszej kolejności należy zaznaczyć, że odwołująca nie składała w sprawie wniosku o uzupełnienie wyroku Sądu I instancji, co do braku rozstrzygnięcia

w przedmiocie kosztów procesu, a w odpowiedzi na apelację mogła ustosunkować się do wywiezionego przez organ rentowy środka zaskarżenia.

/-/SSA J. Pietrzak /-/SSA T. Szweda /-/SSA W. Bzibziak

SędziaPrzewodniczący Sędzia